

Mødet den 23de Januar.

Herr Etatsraad *Eschricht* søgte at vise den i sin Tid saa meget omtalte *Kaspar Hausers* Historie fra et nyt Standpunkt, hvorved den turde tabe det mystiske Slør, der hidtil hvilede over den, og derved maaskee først vinde sand Interesse for den strengt videnskabelige Domstol.

Den under Navnet *Kaspar Hauser* saa bekjendt bleven Person viste sig, som man vil erindre, den 26de Mai 1828 i en af Nürnbergs Gader med et Brev, der var stilet til Ritmesteren ved en der i Byen liggende Rytteresquadron. Brevet, der tilsyneladende var skrevet af en aldeles udannet Mand, indeholdt en Anmodning om at optage Ihændehaveren som Rekrut ved Esquadronen; men Brevskriveren havde ikke alene ikke navngivet sig, han angav ydermere, at det ikke vilde kunne nytte at udfritte Ihændehaveren, eftersom denne lige fra den Tid af, at han for henved 16 Aar siden som et Barn paa et halvt Aar var bleven fundet udenfor hans Dør, ikke var kommen ud af Huset, og at ei heller Nogen ellers havde faaet Noget at vide om hans Tilværelse.

Naar en saa planmæssig Hæmmeligholdelse i og for sig maatte vække Mistanke mod Pleiefaderen, saa fik denne Mistanke en ganske særlig Betydning ved det 16-17aarige Menneskes hele legemlige og aandelige Tilstand. Skjøndt han nemlig forstod at stave sig frem i en Bog og efter smaa Børns Maneer at skrive Bogstaver, saavel som sit eget Navn, syntes han dog næsten ganske uøvet i at tale, gaae, benytte sine Hænder og Sandserskaber og bruge sine aandelige Evner. Han var — deri stemmede Alle overeens, der lærte ham at kjende — i Eet og Alt et lille Barn i et 16-17aarigt Menneskes Legeme. Dette, meente man, maatte nødvendigviis tilskrives den af Pleie-

faderen selv indrømmede strenge Indespærring, og at denne havde været forenet med alle et grusomt Fængsels Rædsler fandt en yderligere Bekræftelse deri, at han ikke vilde nyde Andet end Brød og Vand, ikke syntes at kunne taale Andet, altsaa sikkerlig ei heller havde været vant til anden Kost.

Tilfældet vakte en ganske overordentlig Opsigt. Den af Nogle yttrede Formodning, at han selv kunde være en Bedrager, fandtes ubegrundet, og fra nu af blev han Gjenstand for almindelig Medynk, Beundring og Kjælerier. Det var ikke let at faae ham til at angive Nogetsomhelst om sin tidligere Skjebne, men efter en 5-6 Ugers Tid var det dog lykkedes Nürnbergs første Borgermester, *Binder*, der havde vundet hans inderligste Tillid, at faae ham til at indrømme Rigtigheden af alle de Formodninger, man havde næret om hans Fangenskabs grusomme Natur, og en offentlig Beretning herom udgik den 7de Juli 1828. Den berømte bayerske Criminalist, Overappellationsraad *v. Feuerbach*, gjorde sig nu selv bekjendt med dette forunderlige unge Menneske og fattede en saa levende Interesse for ham, at han ikke alene bevirkede kraftige Forholdsregler for at opdage den formeentlig forbryderiske Pleiefader, men ogsaa fik *Kaspar Hauser* erklæret for Nürnbergs Pleiebarn, der paa Stadens Bekostning skulde nyde den omhyggeligste Opdragelse.

Etatsraad *Eschrichts* første Paastand er nu den, at her er blevet begaaet det store Misgreb, at man ikke erkjendte dette lille Barn i det 16-17aarige Legeme for hvad et saadant i og for sig er, nemlig hvad man paa Videnskabens nærværende Standpunkt kalder en Idiot. Dermed maatte, efter hans Overbeviisning, enhver paa hans legemlige og aandelige Tilstand grundet Mistanke mod Pleiefaderen falde bort; thi Idiotien er ikke en Tilstand, som kan tilregnes Forældrene eller tilskrives ydre Indvirkninger overhovedet, tvertimod en Tilstand, der er begrundet i en medfødt eller strax efter Fødslen opstaaet Standsning i Hjerneudviklingen, og neppe forekommer sjældnere i de rigeste og omhyggeligste Familier end i de fattigste og i Børne-

opdragelsen meest forsømmelige. At denne Idiot, selv om han aldrig havde faaet Andet at leve af end Brød og Vand, dog ikke havde lidt Nød, derom vidnede hans velnærede Legeme, og at der ikke var anvendt saa ganske ringe Flid paa hans Opdragelse, derom forelaae et sikkert Vidnesbyrd i hans Færdighed — hvor ringe den end var — i at læse og skrive. Pleiefaderens Angivelse, at han aldrig var kommen udenfor Huset, kan maaskee være rigtig, og Indelukkelsen i saa Fald forklares deraf, at denne Idiot, som saa mangfoldige andre, først overmaade seent havde lært at gaae, — men tør vel ogsaa, tilligemed den anden, at Ingen vidste Noget om ham, forklares som en simpel Nødløgn for at afholde Vedkommende fra Efterforskninger, og den hele Hemmelighedsfuldhed finder en ganske simpel Forklaring deri, at Pleiefaderen, efter i 16 Aar at have forsørgt det idiote Barn, nu længtes inderlig efter at faae ham anbragt i den eneste Vei, han var nogenlunde skikket til, nemlig som Rytter, og dog havde Grund nok til at befrygte at han vilde faae ham sendt tilbage som kasseret.

Naar *Kaspar Hauser* imidlertid indrømmede Rigtigheden af den grusomme Behandling, han havde lidt, saa gik Etatsraad *Eschrichts* anden Paastand ud paa, at dette var en ligefrem Følge af Idiotens aandelige Utilregnelighed. Forudfor Borgermester *Binders* Udfrirting havde *Hauser* kun omtalt sit tidligere Hjem med en vis Forfængelighed; endnn længe efter længtes han inderlig efter at komme hjem igjen, ja han har neppe ved nogen anden Leilighed viist sig saa veemodig stemt, som da man sagde ham, at han ikke mere kunde komme tilbage til sit »Fangebuur«; og ikke alene talte han om sin Pleiefader med Kjærlighed, men taalte end ikke, at man kaldte ham en slem Mand. Den hele Lidelseshistorie søgte Etatsraad *Eschricht* at vise som et Foster, ikke af *Hausers*, men af Nürnbergernes Indbildningskraft, som det kun var altfor let at faae sanctioneret af den ligesaa uselvstændige som enfoldig godmodige Idiot.

Men om *Kaspar Hauser* er det fremdeles antaget, at han hos sin nye Opdrager og Lærer, Prof. *Daumer*, lidt efter lidt udfoldede ganske overordentlige aandelige Evner og derhos, som Følge af sit lange Fangenskab, ikke blot viste den meest forunderlige Skarphed af alle Sandser, men endog en vidunderlig magnetisk Kraft og Evne at læse i Skjæbnens lukkede Bog. — Etatsraad *Eschricht* paastod i denne Henseende, at det Eneste, der i disse Angivelser kan indrømmes som sandt, var: 1) at Lugtesandsen og Hudfølelsen hos ham, som saa almindelig hos Idioterne, maa have været udviklede i en sygelig Grad, og 2) at han med Barnets og Idiotens instinctmæssige Blik har vidst langt skarpere at gjenemskue sin lærde Opdrager, end denne med sin ved saa megen Lærdom uddannede Forstand at gjenemskue sin idiote Lærling. Prof. *Daumer* var en Beundrer af alt Overordentligt, Overnaturligt, Mystiskt. Han benyttede den ham anbettede Elev til at anstille en uophørlig Række animalmagnetiske og homøopathiske Forsøg, men derved viste han sig ikke blot som en fordærvelig Opdrager, thi *Caspar Hauser* blev derved, som saa mangt et Barn vilde være blevet, lidt efter lidt, trods den vedvarende reent barnlige Enfoldighed, til en Gøgler og Bedrager, — men, efter Etatsraad *Eschrichts* Mening, ogsaa som en aldeles upraktisk Forsker, der i Reglen maatte komme til Resultater, stridende mod den sunde Menneskeforstand. At denne Dom over en iøvrigt vistnok brav Mand ikke turde være for haard, meente Etatsraad *Eschricht* ogsaa at have fundet bestyrket i hans senere literaire Virksomhed, navnlig i det 1842 af ham udgivne Skrift over de gamle Hebræers »Feuer- und Molochdienst« og den dertil hørende Afhandling: »Ægypten in Amerika«, hvori Jødernes Gjennemgang af det røde Hav antages for at have været en Vandring over det frosne Beringsstræde. Naar denne lige saa lærde som upraktiske Mand betragter *Hausers* Spaadomsevne beviist derved, at hans Forudsigelse af et Mordattentat (17de October 1829) gik i Opfyldelse, idet *Hauser* fandtes saaret af et Snit tvertover Panden, som *Hauser*

selv paastod at være bibragt ham af en formummet Person ved et huggende Instrument, men af *Feuerbach* skjønnedes at være gjort med en Ragekniv, saa var dette i sin Orden; men at selv *Feuerbach* og med ham alle Andre deraf kunde slutte, at *Hauser* maatte være en særdeles vigtig, af Snigmordere forfulgt Personlighed, vidste Etatsraad *Eschricht* ikke at forklare uden af den Forblindelse, hvoraf selv de klogeste Mænd kunne betages, navnlig med Hensyn til Alt, hvad der hører ind under det Mystiske; thi *Kaspar Hauser* var, og det netop især ved de Daumerske Angivelser, fremfor nogen Anden bleven indhyllet i Mysticismens Taageslør.

Man vil erindre i hvilken Grad dette aabenbart opdigtede Mordforsøg opflammede Enthousiasmen for *Kaspar Hauser* og Forbittrelsen mod hans i Mørket skjulte Avindsmænd. *Kaspar Hauser* blev ikke alene af Menigmand anset for en født Prinds, men ogsaa ved Regjeringens Foranstaltninger behandlet som en fyrstelig Person, over hvis personlige Sikkerhed maatte vaages for enhver Priis, og alle Kræfter bleve satte i Bevægelse for at faae opdaget saavel Pleiefaderen som den formeentlige Snigmorder. At disse Kræfter alle bleve spildte, meente Etatsraad *Eschricht* havde sin naturlige Forklaring deri, at man i sin Forblindelse holdt sig ufravigelig i det falske Spor. Den formeentlige Snigmorder kunde ikke findes, saalænge man ikke indsaae, at Ophavsmanden til et saadant uskyldigt Rageknivssnit tvert over Panden neppe kunde være nogen Anden end *Hauser* selv, der i sin Enfoldighed endog havde fortalt flere Dage forud, at noget Saadant vilde skee; og Pleiefaderen, meente Etatsraad *Eschricht* fremdeles, vilde ikke let have kunnet opdages af en Commission med *Feuerbach* i Spidsen. Thi om end Nogen havde anmeldt for denne Commission, at i de samme Dage, som *Hauser* viste sig i Nürnberg, var en 16aarig Knøs, der hjemme gjerne kaldtes *Tosse-Kaspar*, bleven savnet i en Landsby deromkring, og at man ikke troede Pleiefaderen, der foregav at have bragt ham etsteds hen paa Landet for at tjene, saa vilde

Den, der meldte det, ei have fundet god Modtagelse hos *Feuerbach*. Denne sværmede nemlig nu engang for den Tanke, at *Hauser* var et Særsyn, holdt i det grueligste Fangenskab af en ful Forbryder. Han havde offentlig udtalt dette saa bestemt, at hans hele Berømmelse som Criminalist stod paa Spillet, om det skulde vise sig, at han deri havde begaaet det aabenbareste Feilgreb.

Imidlertid udkom det første Skrift i en modsat Retning ved Politiraad *Merker* i Berlin. Men saa fast stod *Kaspar Hausers* Rygte endnu dengang, at allerede Skriftets Titel: »*Kaspar Hauser nicht unwahrscheinlich ein Betrüger*« var nok til at vække almindelig Harm og fremkalde en Række Modskrifter, ikke blot af *Kaspar Hausers* godlidende Beundrere, men af flere lærde Jurister saavel i det nordlige Europa som i Baiern. Enthousiasmen for dette »Europas Barn« steg høiere end nogensinde før; Lord *Stanhope* maatte gjøre sig temmelig Umage for at opnaae sit Ønske, at antage dette Barn som sit eget.

Hvor rigtig nu end Politiraad *Merkers* Paastand maa siges at have været, at saavel den hele Hauserske Lidelseshistorie som det saakaldte Mordattentat bare alle Kjendetegn paa at være rene Opdigtelser, saa tog dog, efter Etatsraad *Eschrichts* Mening, *Merker* ikke mindre feil af *Kaspar Hauser* end *Feuerbach*, idet han antog ham for at have været en Bedrager fra førstaf. *Merker* indsaae, at *Hauser* navnlig i det saakaldte Mordforsøg havde viist sig som Bedrager og sluttede nu tilbage om hele hans tidligere Færd, ligesom *Feuerbach*, der ved at see *Kaspar Hauser* første Gang havde indseet, at han var uskyldig som et Barn, sluttede, at han fremdeles maatte være uskyldig. Og i Stridens Hede holdt hver af dem stedse stærkere paa sin Mening, og Alle, der interesserede sig for denne Personlighed, — og de Allerfleste paa den Tid interesserede sig derfor — holdt enten ivrigt med den Ene eller med den Anden. Ingen agtede paa, at enhver Bedrager fra først af har været et uskyldigt Barn, Ingen fattede den paa et Barn fordærvelige Indfly-

delse af saadanne Kjælerier og saadan en Opdragelse overhovedet, som den *Kaspar Hauser* havde været udsat for siden hans Optræden i Nürnberg.

Hvad der tilsyneladende maatte give det *Feuerbachske* Parti Seiren — *Feuerbach* selv var imidlertid død — var, da *Kaspar Hauser* omsider (i December 1833) døde af et Stiksaar, som han paastod var bibragt ham af en Person i Reiseklæder, der havde lokket ham ud i en Have udenfor Ansbach, hvor han var sat i Kost af Lord *Stanhope*. Men at dette Stiksaar var gjort af *Kaspar Hauser* selv (skjøndt maaskee ikke i den Tanke at tage Livet af sig), viser allerede den Seddel, som han paastod at Morderen havde kastet fra sig, eftersom det er et aabenbart Foster af en enfoldig Drengs Lyst til at vække Opsigt, en Mening, som ogsaa strax blev yttret af den bekjendte Friherre *v. Lang* og tiltraadtes af *Merker* og af Den, der efter *Kaspar Hausers* Død optraadte som hans Rygtes farligste Fjende, nemlig Lord *Stanhope*.

Det egentlig Betingende for *Kaspar Hausers* aandelige og legemlige Mangler fandt Etatsraad *Eschricht* i hans ved Obductionen for Dagen kommende meget lille og ufuldkomment udviklede Hjerne. *Kaspar Hauser* var efter hans Overbeviisning ikke Andet end en ganske simpel idiot Bondeknøs, der af sin Pleiefader var sendt hemmeligt til Byen og instrueret til at formaae en Ritmester til at antage ham som Dragon, men, caseret af denne, gjorde saa at sige sin Lykke ved sin Idiotie, fik en upraktisk Professor til Opdrager, der (ganske mod sin Villie) opdrog ham til en Bedrager, og fra nu af narrede selv de klogeste Mænd, indtil han faldt som Offer for sit eget Bedrageri. Betragtet i dette Lys, frembyder imidlertid Historien flere saare lærerige Punkter, navnlig for Pædagoger og Børneopdragere i Almindelighed, hvorfor Etatsraad *Eschricht* har besluttet at gjøre den til Gjenstand for en udførligere og mere populair Behandling.